

**Zarząd Spółki**  
**Regionalny Fundusz Gospodarczy SA**  
**w Częstochowie**

**WYSTĄPIENIE POKONTROLNE**

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli<sup>1</sup>, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach przeprowadziła kontrolę w Regionalnym Funduszu Gospodarczym SA w Częstochowie (zwanym dalej „Funduszem”, „Spółką” lub „RFG”) w zakresie sprawowania nadzoru właścicielskiego w spółkach z większościovym udziałem Skarbu Państwa w latach 2004-2008.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 16 stycznia 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Zarządowi Funduszu niniejsze wystąpienie pokontrolne.

**Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia restrukturyzację Spółki zakończoną w 2005 r., natomiast krytycznie ocenia efekty późniejszych działań, które nie doprowadziły do stabilizacji wyników działalności operacyjnej.**

---

<sup>1</sup> Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

Powyższą ocenę uzasadniają następujące oceny częściowe i ustalenia kontroli:

1. Zarząd Spółki pomyślnie przeprowadził postępowanie restrukturyzacyjne w latach 2003 - 2005<sup>2</sup>, jakie zostało wszczęte w związku z trudną sytuacją finansową Spółki (wówczas Huta Częstochowa SA).

Plan restrukturyzacji obejmował restrukturyzację finansową w zakresie zobowiązań publicznoprawnych i cywilnoprawnych oraz restrukturyzację majątkowo-organizacyjną. I tak:

- *restrukturyzacja zobowiązań publicznoprawnych* polegała na przekazaniu spółce „Operator ARP” Sp. z o.o. majątku nieprodukcyjnego oraz udziałów w H.Cz. ELSSEN Sp. z o.o. o łącznej wartości księgowej 169,7 mln zł, w zamian za przejęcie przez nią zobowiązań publicznoprawnych na kwotę 280,5 mln zł<sup>3</sup>;
- *restrukturyzację zobowiązań cywilnoprawnych* przeprowadzono przez ugodę, obejmującą 878 wierzycieli oraz wierzytelności na łączną kwotę 717,5 mln zł, która polegała na umorzeniu części zobowiązań, ograniczeniu terminu naliczania odsetek oraz odroczeniu spłaty zobowiązań do dnia 31 marca 2006 r. Na dzień 30 września 2008 r. z kwoty 717,5 mln zł spłacono 99,71 %<sup>4</sup>;
- *restrukturyzacja majątkowo-organizacyjna* polegała na utworzeniu spółek - „Majątek Hutniczy” Sp. z o.o., „Majątek Hutniczy Plus” Sp. z o.o. i „Koksownia Częstochowa” Sp. z o.o., a także na podwyższeniu kapitału zakładowego spółek zależnych, przeznaczonych do sprzedaży, przez wniesienie do nich przez Hutę Częstochowa SA składników majątkowych jako aportów.

W dniu 29 czerwca 2005 r. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Huty Częstochowa SA wyraziło zgodę na zbycie majątku Spółki na warunkach określonych w *Warunkowej zobowiązującej umowie sprzedaży udziałów*. Umowa ta została zawarta w dniu 8 lipca 2005 r. między Spółką a Korporacją „Związek Przemysłowy Donbasu” z siedzibą w Doniecku, a jej przedmiotem była sprzedaż udziałów w spółkach zbywcy oraz udziałów, które mają być utworzone i objęte przez zbywcę w spółkach, w zamian za wniesienie wkładów niepieniężnych. W umowie m.in. określono cenę podstawową za

---

<sup>2</sup> Na podstawie przepisów ustawy z dnia 30 października 2002 r. *o pomocy publicznej dla przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu dla rynku pracy* (Dz.U. Nr 213, poz. 1800 ze zm.).

<sup>3</sup> Restrukturyzacją nie zostały objęte zobowiązania publicznoprawne w łącznej kwocie 159,5 mln zł z powodu braku zgody wierzycieli lub jako nie podlegające restrukturyzacji z mocy prawa. Na dzień 30 września 2008 r. do spłaty pozostała kwota 16 mln zobowiązań spornych wobec Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

<sup>4</sup> Pozostała do spłaty kwota 2,03 mln zł zobowiązań spornych.

udziały (998,0 mln zł) oraz cenę dodatkową, ustaloną na podstawie zmiany wartości aktywów netto 12 sprzedawanych spółek. *Umowę przenoszącą własność udziałów* zawarła Huta Częstochowa SA z ZPD „Steel” Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie w dniu 30 września 2005 r. Udziały Huty w spółkach zależnych zostały sprzedane za łączną cenę 1 003,9 mln zł.

Decyzję o zakończeniu postępowania restrukturyzacyjnego Huty Częstochowa SA Prezes Agencji Rozwoju Przemysłu SA (zwanej dalej ARP) podjął w dniu 25 listopada 2005 r.

2. Według *Programu prywatyzacji na lata 2008-2011* Ministerstwa Skarbu Państwa, prywatyzacja Regionalnego Funduszu Gospodarczego SA – następcy prawnego Huty Częstochowa SA<sup>5</sup>, została odsunięta w czasie z uwagi na nieuregulowany stan prawny nieruchomości. Wg ewidencji Funduszu w jego użytkowaniu pozostawały grunty o łącznej powierzchni 113,5 ha, z czego 29,7 ha stanowiły grunty o nieuregulowanym stanie prawnym, natomiast w ewidencji gruntów Wydziału Geodezji Urzędu Miasta w Częstochowie powierzchnia gruntów o nieuregulowanym stanie prawnym wynosiła 43,1 ha.

W latach 2006-2008 Zarząd Funduszu podejmował działania mające na celu uregulowanie stanu własnościowego nieruchomości położonych w Częstochowie (27,8 ha), polegające m.in. na uregulowaniu wpisów w księgach wieczystych oraz składaniu wniosków do Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego o wydanie decyzji o uwłaszczeniu. Do czasu zakończenia kontroli NIK (tj. do 7 stycznia 2009 r.) ww. sprawy nie zostały sfinalizowane.

3. W związku z realizowaną w latach 2003-2005 restrukturyzacją, od 2005 r. następowała poprawa sytuacji finansowej Spółki. Strata za 2003 r. wynosząca (-) 183,4 mln zł, zmniejszyła się w 2004 r. do kwoty (-) 80,0 mln zł, co wynikało m.in. z faktu zaprzestania w 2004 r. naliczania odsetek od wierzytelności cywilnoprawnych objętych ugodą. W 2005 r. Spółka osiągnęła zysk netto w kwocie 678,0 mln zł, głównie w wyniku sprzedaży udziałów Huty w spółkach zależnych. Pomimo wypracowywania zysku netto także w dalszych latach (30,4 mln zł w 2006 r., 40,3 mln zł w 2007 r. i 11,4 mln zł za 3 kwartały 2008 r.), suma strat z lat ubiegłych przekraczała wartość kapitałów zapasowego i rezerwowego oraz jedną trzecią kapitału zakładowego, w związku z czym Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy podejmowało uchwały o dalszym istnieniu Spółki.

---

<sup>5</sup> Zmiana nazwy nastąpiła 30 października 2006 r.

Strata z lat ubiegłych, która na dzień 31 grudnia 2004 r. wynosiła (-) 1 197,3 mln zł, na dzień 30 września 2008 r. uległa zmniejszeniu do (-) 355,4 mln zł. W tym samym czasie stan zobowiązań krótkoterminowych uległ zmniejszeniu z kwoty 1 407,7 mln zł do 38,8 mln zł. W okresie 2005 - III kw. 2008 Spółka dokonała na rzecz budżetu państwa wpłat z zysku w łącznej kwocie 21,0 mln zł.

Fundusz w całym okresie objętym kontrolą ponosił stratę na sprzedaży: (-) 49,0 mln zł w 2004 r., (-) 31,2 mln zł w 2005 r., (-) 5,4 mln zł w 2006 r., (-) 2,4 mln zł w 2007 r. i (-) 6,6 mln zł za 3 kwartały 2008 r. NIK krytycznie ocenia fakt ponoszenia przez Spółkę strat na sprzedaży także w trzecim roku po formalnie zakończonym procesie restrukturyzacji<sup>6</sup>, w szczególności wzięwszy pod uwagę, że w okresie 2006 - III kw. 2008 dynamika kosztów działalności operacyjnej Funduszu przewyższała dynamikę przychodów netto ze sprzedaży. W okresie tym Spółka niedobory środków pieniężnych z działalności operacyjnej pokrywała wpływami ze sprzedaży składników majątku trwałego oraz odsetkami od lokat bankowych. Za 3 kwartały 2008 r. źródłem przychodów w 48,3 % była działalność operacyjna<sup>7</sup>, w 26,5 % działalność pozaooperacyjna, a w 25,2 % działalność finansowa.

Konsekwencją ww. zjawisk, w całym okresie objętym kontrolą, była ujemna wartość wskaźnika rentowności sprzedaży. Z kolei wskaźniki płynności finansowej I i II stopnia od 2006 r. znacznie przekraczały wartości uznawane za optymalne, na co wpływ miał wysoki poziom inwestycji krótkoterminowych<sup>8</sup> Spółki (głównie lokat bankowych). Wskaźnik płynności finansowej I stopnia<sup>9</sup> w na koniec lat 2006 r., 2007 r. i III kw. 2008 r. osiągał wartości odpowiednio: 0,70; 1,09 oraz 1,54, a wskaźnik płynności finansowej II stopnia<sup>10</sup> osiągał wartości odpowiednio: 1,19, 1,91 oraz 2,08.

Wskaźnik obrotu zobowiązaniami w tym okresie osiągnął wartości w granicach od 7 267 dni na koniec 2006 r. do 1 475 dni na koniec III kw. 2008 r. Na bardzo wysoką wartość wskaźnika wpływ miał wysoki poziom zobowiązań krótkoterminowych przy względnie niskim poziomie osiągniętych w tym okresie przychodów netto ze sprzedaży

---

<sup>6</sup> W latach 2006-2007 nadal prowadzono niektóre sprawy związane z restrukturyzacją Spółki, m.in. zagospodarowywano zbędny majątek oraz uwłaszczano grunty.

<sup>7</sup> W przychodach ogółem Funduszu za 3 kwartały 2008 r. usługi turystyczne stanowiły 28,6%, usługi dzierżawy składników majątku - 14,4%, a pozostałe usługi i sprzedaż towarów prowadzona w ramach działalności operacyjnej - 5,3%.

<sup>8</sup> Wartość inwestycji krótkoterminowych w latach 2005-III kw. 2008 r. wynosiła w granicach od 53,8 mln zł na koniec 2007 r. do 63,4 mln zł na koniec III kw. 2008 r.

<sup>9</sup> Norma: 0,2.

<sup>10</sup> Norma: 0,7-1,0.

produktów, towarów i materiałów. Niekorzystnie kształtował się także wskaźnik obrotu należnościami, który w badanym okresie wyniósł od 123 dni na koniec 2004 r. do 2 295 dni na koniec 2007 r. przy czym na koniec III kw. 2008 r. wynosił 1 298 dni.

4. Fundusz jest podmiotem dominującym grupy kapitałowej, w skład której wchodzi jednostki zależne o następującym profilu działania (w nawiasie posiadane udziały): PPHU DELITE Sp. z o.o. - usługi gastronomiczne, działalność handlowa (92,3 %), NZOZ Centrum Medyczne AMICUS Sp. z o.o. - usługi w zakresie ochrony zdrowia (100 %), Przedsiębiorstwo Usług Turystycznych VENA Sp. z o.o. - usługi turystyczne (100 %) oraz GEMINA Sp. z o.o. - usługi w zakresie sprzątania i ochrony mienia (100 % udziałów posiada Spółka DELITE). Trzy z ww. spółek we wszystkich latach 2004-2007 osiągały zysk netto<sup>11</sup>, natomiast wyniki finansowe netto spółki VENA były zmienne i wynosiły w kolejnych latach ww. okresu odpowiednio: (-) 355 tys. zł, 20 tys. zł, 40 tys. zł i (-) 308 tys. zł, przy czym w 2007 r. kapitały własne tej spółki miały ujemną wartość (-) 24 tys. zł. Fundusz w okresie tym nie uzyskiwał dywidend z tytułu posiadania udziałów w ww. spółkach.

NIK, zwraca uwagę że działalność Przedsiębiorstwa Usług Turystycznych VENA, prowadzona głównie w oparciu o majątek dzierzawiony od Funduszu, jest zbieżna z działalnością prowadzoną samodzielnie przez sam Fundusz, przy czym przychody z tej działalności (tj. z usług turystycznych) stanowią dla RFG dominujące źródło jego przychodów, w ramach prowadzonej działalności operacyjnej. Wziąwszy dodatkowo pod uwagę trudną sytuację finansową spółki VENA oraz konieczność zaangażowania znacznych środków finansowych Funduszu w remonty i modernizację swojej infrastruktury turystycznej, NIK podziela wątpliwości Departamentu Nadzoru Właścicielskiego i Prywatyzacji Ministerstwa Skarbu Państwa, co do zasadności funkcjonowania spółki VENA, w szczególności w przypadku kontynuowania jej niekorzystnej sytuacji finansowej.

Fundusz ponadto posiada akcje i udziały w 9 innych spółkach, których nominalna wartość wynosiła 1 556,3 tys. zł, a po aktualizacji ich wartości wynosi 111,8 tys. zł (tj. 7,2 % pierwotnej wartości). W latach 2004-2007 Fundusz nie uzyskiwał dywidend z tytułu posiadania akcji lub udziałów w tych firmach, a w 2008 roku otrzymał dywidendę w kwocie 140,46 zł (Igloomet Sokołów Sp. z o.o.).

---

<sup>11</sup> Zyski finansowe netto spółek zależnych (przedziały wartości): DELITE od 244 do 365 tys. zł, AMICUS od 15 do 78 tys. zł, GEMINA od 13 do 75 tys. zł.

5. NIK negatywnie ocenia działania Zarządu związane z realizacją, nałożonego Statutem Spółki, obowiązku opracowywania rocznych planów rzeczowo-finansowych Funduszu oraz jego strategicznych planów wieloletnich.

Działania Spółki w latach 2003-2006 zostały określone w planie restrukturyzacji Huty Częstochowa SA z lipca 2003 r., zatwierdzonym przez Prezesa ARP. Od 2006 r. sporządzanie długofalowej strategii rozwoju Spółki, rocznych planów rzeczowo-finansowych oraz analiz opłacalności inwestycji zlecano firmie TDI, która sporządziła następujące dokumenty, zatwierdzane przez Zarząd RFG i pozytywnie opiniowane przez Radę Nadzorczą:

- *biznes plan na lata 2006-2012*, sporządzony w lipcu 2006 r.,
- *analiza opłacalności inwestycji w ośrodki wczasowe*, sporządzona w grudniu 2006 r.,
- *plan rzeczowo-finansowy na 2007 r.*, sporządzony w styczniu 2007 r.,
- *biznes plan na lata 2007-2012*, sporządzony w styczniu 2007 r.,
- *analiza opłacalności inwestycji w ośrodki wypoczynkowe*, sporządzona w kwietniu 2007 r.,
- *plan strategiczny na lata 2008-2014*, sporządzony w kwietniu 2008 r.

Fundusz wypłacił TDI za sporządzenie ww. opracowań wynagrodzenie w łącznej kwocie 201 500 zł netto (245 830 zł brutto).

Zdaniem NIK, zlecenie przez Fundusz opracowania trzech planów długofalowych w trakcie trzech kolejnych lat, było działaniem niecelowym i generującym zbędne wydatki. NIK nie podziela stanowiska Prezesa Zarządu, co do obowiązku „*dopasowania planu strategicznego do bieżących działań Zarządu*” (wynikających z planów rocznych), gdyż to właśnie bieżące działania Zarządu winny być podporządkowane realizacji przyjętej strategii<sup>12</sup>. Przyjęcie cytowanego wyżej stanowiska podważałoby zasadniczy cel sporządzania planów wieloletnich.

Ww. opracowania zawierały częstokroć powtarzające się treści i dane. I tak *biznes plan na lata 2007-2012* był aktualizacją *planu z dnia lipca 2006 r.*, poszerzoną o dane dotyczące inwestycji w ośrodkach wczasowych Spółki. W porównaniu z poprzednim biznes planem identyczną treść miały, m.in. punkty dotyczące strategii działania RFG SA, sytuacji ekonomiczno-społecznej miasta i regionu, plany utworzenia Częstochowskiego Parku Przemysłowego, współpracy z Agencją Rozwoju Regionalnego i Świętokrzyską Agencją Rozwoju, a także głównych celów działalności spółki, działań priorytetowych oraz

---

<sup>12</sup> Nie wyklucza to wprowadzania korekt, w miarę konieczności, do przyjętych i zaakceptowanych strategii.

sposobu ich realizacji. Zmianie uległy niektóre dane liczbowe, np. wielkość planowanych przychodów ze zbycia majątku, jednorazowych wpływów i wydatków, przychodów z dzierżawy.

Sporządzony równocześnie *plan rzeczowo-finansowy na 2007 r.* zawierał wszystkie dane ujęte już w biznes planie na lata 2007-2012 a dotyczące 2007 r., w tym prognozowane dane kwotowe (w bilansie, rachunku zysków i strat oraz przepływów finansowych) oraz planowane wskaźniki (płynności, zyskowości i struktury kapitałowej).

*Plan strategiczny na lata 2008-2014*, w porównaniu do wcześniej sporządzonych planów długofalowych, zawierał m.in. analizę SWOT Funduszu, która była tożsama z analizą zamieszczoną w *sprawozdaniu z działalności Spółki za 2007 r.* (sporządzonym przez RFG), dołączonej do sprawozdania finansowego za 2007 rok.

Obydwie *analizy opłacalności inwestycji w ośrodki wczasowe (wypoczynkowe)* są tożsame w treści, różnią się jedynie niektórymi danymi kwotowymi oraz wyliczonymi wskaźnikami. Ponadto zawierają opis planowanych inwestycji przedstawionych już w *biznes planie na lata 2007-2012*.

Niektóre zadania wskazane w długofalowych planach działania Spółki nie były w praktyce przez nią realizowane - nie doszło do planowanej współpracy z Agencją Rozwoju Regionalnego, Świętokrzyską Agencją Rozwoju ani do udziału Spółki w Częstochowskim Parku Przemysłowym. Spółka nie rozpoczęła dotychczas działalności gospodarczej w zakresie produkcji i handlu materiałami budowlanymi. W zakresie planowanej działalności pożyczkowej, Fundusz udzielił tylko jednej pożyczki (w 2007 r.) na kwotę 300 tys. zł. NIK zwraca także uwagę, iż osiągnęte przez Fundusz w latach 2006-2007 wyniki znacznie odbiegały od prognoz zawartych w biznes planach, opracowywanych przez TDI i to nawet w odniesieniu do prognoz o krótkim horyzoncie czasowym (0,5-1,5-rocznym) oraz przy ich wariantowym przedstawianiu (warianty „pesymistyczny” i „optymistyczny”).

Zdaniem NIK, zasadnym jest aby szereg z ww. dokumentów planistycznych i analiz samodzielnie wykonywali pracownicy Funduszu – co m.in. potwierdza opracowanie we własnym zakresie *planu rzeczowo-finansowego na 2008 rok*, który został bez poprawek zaakceptowany przez Radę Nadzorczą. Za samodzielnym opracowywaniem ww. dokumentów przemawia także planowana przez Fundusz działalność doradcza na rzecz inwestorów zainteresowanych realizacją przedsięwzięć na terenie Częstochowy i okolic,

jak również realizowana już działalność pożyczkowa, której prowadzenie wiąże się, m.in. z koniecznością dokonywania oceny przedkładanych przez pożyczkobiorców biznes planów.

6. Jak ustalono, wypłaty wynagrodzeń członkom Rady Nadzorczej oraz Członkom Zarządu oraz świadczeń dodatkowych dokonywano w wysokościach odpowiadającym limitom ustalonym w art. 8 pkt 8 i art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 3 marca 2000 r. *o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi*<sup>13</sup>.

Stwierdzono, że Zarząd wywiązywał się z realizacji podjętych przez Radę Nadzorczą i Walne Zgromadzenie uchwał oraz zaleceń wydawanych przez Ministra Skarbu Państwa. W okresie objętym kontrolą nabór na członków Zarządu Spółki prowadzony był zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 marca 2003 r. *w sprawie przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego na stanowisko członka zarządu w niektórych spółkach handlowych*<sup>14</sup> oraz zgodnie z wytycznymi zawartymi w Zasadach nadzoru właścicielskiego wydanych przez Ministra Skarbu Państwa.

W latach 2004, 2005 i 2006 wyboru biegłego rewidenta Rada Nadzorcza dokonywała w listopadzie, co było niezgodne z regulacjami zawartymi w *Zasadach nadzoru* wydanych przez Ministra Skarbu Państwa<sup>15</sup>, wg których wyboru biegłego rewidenta oraz zawarcia z nim stosownej umowy należało dokonać w III kwartale roku poprzedzającego sporządzenie sprawozdania finansowego.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1. Kontynuowanie działań zmierzających do uregulowania stanu prawnego nieruchomości użytkowanych przez Spółkę.**
- 2. Opracowywanie dokumentów planistycznych, w zakresie wymaganym rzeczywistymi potrzebami Spółki, z większym udziałem własnych pracowników.**
- 3. Podjęcie działań ukierunkowanych na uzyskiwanie dodatnich wyników na podstawowej działalności Spółki, tj. innej niż pozaoperacyjna i finansowa.**

---

<sup>13</sup> Dz.U. z 2000 r. Nr 26, poz. 306 ze zm.

<sup>14</sup> Dz.U. Nr 55, poz. 476, ze zm.

<sup>15</sup> *Zasady nadzoru właścicielskiego nad spółkami z udziałem Skarbu Państwa oraz innymi państwowymi osobami prawnymi* z 19 kwietnia 2004 r. oraz z 19 października 2005 r. zatwierdzone przez Ministra Skarbu Państwa.

**4. Rozważenie celowości zaangażowania kapitałowego RFG w spółki prawa handlowego w szczególności te, które nie rokują perspektyw na przysparzanie korzyści Funduszowi, w tym podjęcie decyzji co do dalszego funkcjonowania PUT VENA Sp. z o.o.**

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Zarząd Spółki, w terminie 20 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, Zarządowi przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.